

**Program Realizacji Doradztwa Zawodowego
w Szkole Podstawowej Nr1 im. Błogosławionego
Księdza Prymasa Stefana Kardynała
Wyszyńskiego w Biłgoraju
Rok szkolny 2024/2025**

Program jest zgodny z Wewnętrzzszkolnym Systemem Doradztwa Zawodowego

Opracowanie: Dorota Wlaź

Przedstawiony na Radzie Pedagogicznej w dniu 13.09.2024r.

Część I

1. Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe;
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z dnia 20.02.2019 poz. 325).

2. Cel główny

- Głównym celem doradztwa zawodowego jest wspieranie dzieci, uczniów i słuchaczy w procesie podejmowania samodzielnych i odpowiedzialnych wyborów edukacyjnych i zawodowych opartych na znajomości i rozumieniu siebie, systemu edukacji oraz rynku pracy. Celem realizowanego w szkole doradztwa zawodowego w oparciu o WSDZ jest wstępne zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i środowiskiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy dzieci wobec pracy i edukacji, a także pobudzanie i rozwijanie zdolności oraz zainteresowań dzieci.
- Głównym celem preorientacji zawodowej w oddziałach przedszkolnych jest zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
- Głównym celem orientacji zawodowej w klasach I-III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań i pasji.
- Głównym celem orientacji zawodowej w klasach IV-VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stworzenie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań i pasji.
- Głównym celem doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy.

3. Cele szczegółowe

Uczniowie:

1. Poznają własne predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia;
2. Rozwijają własne umiejętności i kompetencje oraz kształtują właściwe relacje społeczne;
3. Wiedzą jak się uczyć i rozwijać swoje zainteresowania, pasje, talenty, potrafią określić swoje mocne strony, a także są świadomi swoich ograniczeń;
4. Mają motywację do działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego;
5. Znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru szkoły;
6. Posiadają informacje o zawodach i ogólnej sytuacji na rynku pracy.

Nauczyciele:

1. Potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
2. Rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje uczniów;
3. Realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi zgodnie z podstawą programową;
4. Znają ofertę szkół ponadpodstawowych i zasady rekrutacji;
5. Wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
6. Włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w procesie orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

1. Są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców” dla swoich dzieci;
2. Znają ważne czynniki przy wyborze szkoły i zawodu;
3. Znają ofertę szkół ponadpodstawowych i zasady oraz terminarz rekrutacji;
4. Angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody i zakłady pracy);
5. Wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych.

4. Odbiorcy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole:

- **Oddziały przedszkolne:**
Jedna grupa sześciolatków: klasa 0a
Jedna grupa pięciolatków (Misie)
Jedna grupa czterolatków (Biedronki)
Jedna grupa trzylatków (Jagódki)

Głównym celem preorientacji zawodowej w oddziałach przedszkolnych jest zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Treści programowe oraz cele szczegółowe

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.3 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2 Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;

4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Przewidywane efekty preorientacji zawodowej w oddziałach przedszkolnych Dzieci:

- poznają wybrane zawody i ich atrybuty
- stają się otwarte na nowe wyzwania
- rozwijają samodzielności
- wzbogacają słownictwo
- dostrzegają znaczenie pracy w życiu człowieka
- chętniej korzystają z książeczek i bajek
- rozwijają umiejętności interpersonalne oraz komunikowania się
- recytują z pamięci wiersze lub ich fragmenty
- biorą udział w organizowaniu przedstawień teatralnych
- tworzą prace plastyczne inspirowane literaturą dziecięcą, a dotyczącą zawodów i ich atrybutów

• Oddziały klas I-III

Pięć klas pierwszych: 1a, 1b, 1c, 1d, 1e

Cztery klasy drugie: 2a, 2b, 2c, 2d,

Pięć klas trzecich: 3a, 3b, 3c, 3d, 3e

Głównym celem orientacji zawodowej w klasach I-III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań i pasji.

Treści programowe oraz cele szczegółowe

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;

- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Przewidywane efekty orientacji zawodowej w klasach I-III

Uczniowie:

- opisują swoje zainteresowania i określają, w jaki sposób może je rozwijać
- prezentują swoje zainteresowania wobec innych osób
- podają przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi
- podają przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach
- odgrywają różne role zawodowe w zabawie
- podają nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisują podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach
- opisują rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu
- uzasadniają potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności
- wskazują treści, których lubią się uczyć
- opowiadają, kim chcieliby zostać i co chcieliby robić

• Oddziały klas IV-VI

Cztery klasy czwarte: 4a, 4b, 4c, 4d

Cztery klasy piąte: 5a, 5b, 5c, 5d,

Cztery klasy szóste: 6a, 6b, 6c, 6d

Celem orientacji zawodowej w klasach IV-VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stworzenie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań i pasji.

Treści programowe i cele szczegółowe

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4. prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Przewidywane efekty orientacji zawodowej w klasach IV-VI

Uczniowie:

- nabywają kompetencje niezbędne do rozpoznawania własnych predyspozycji zawodowych,
- potrafią dokonać samooceny, określając swoje mocne strony i zainteresowania, a także uzdolnienia i kompetencje
- poznają czym jest rynek pracy i świat zawodów, wymieniają różne grupy zawodów i podają czynniki wpływające na wybory zawodowe
- uzasadniają potrzebę uczenia się przez całe życie, wskazują sposoby zdobywania wiedzy

Oddziały klas VII-VIII

Cztery klasy siódme: 7a, 7b, 7c, 7d,

Sześć klas ósmych: 8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy.

Treści programowe i cele szczegółowe

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;

- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradcy;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy; 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Obowiązkowe zajęcia z nauczycielem doradztwa zawodowego

Tematyka zajęć w klasie 7

- 1. Formuła optymalnego wyboru zawodu
- 2. Moje zasoby i ograniczenia, czyli szczęściu warto sprzyjać
- 3. Oferty edukacyjne po szkole podstawowej, czyli gdzie i jak mogę się dalej rozwijać
- 4. Bogaty świat zawodów
- 5. Zawód, który do mnie pasuje
- 6. 7 nawyków skutecznego nastolatka
- 7. Dobry plan drogą do sukcesu
- 8. Dobra praca, kiepska praca – co warto brać pod uwagę wybierając zawód?
- 9. Co warto brać pod uwagę wybierając kolejne etapy kształcenia?
- 10. Jak analizować oferty szkół ponadpodstawowych?

Tematyka zajęć w klasie 8

- 1. System edukacji w Polsce
- 2. Etapy projektowania kariery zawodowej – jak przygotować się do rekrutacji do szkół ponadpodstawowych

3. Pułapki na drodze podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych
4. Jak zostać fachowcem , czyli o roli kwalifikacjach i kompetencjach w profilu zawodowym
5. Gdzie warto szukać pomocy w podejmowaniu decyzji o wyborze szkoły i zawodu
6. Uczymy się nie tylko w szkole – o roli edukacji nieformalnej i pozaformalnej w projektach karierowych
7. Co może wzmocnić moje szanse na rynku pracy? Ocena własnych mocnych i słabych stron
8. Jak Cię widzą, tak...Cię zatrudnią – o pułapkach autoprezentacji
9. Praca po znajomości? A dlaczego nie? O roli networkingu w projektach karierowych
10. Mam szansę na sukces! O umiejętnościach sprzyjających realizacji planów i aspiracji (plan rozwoju osobistego).

Przewidywane efekty doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII

Uczniowie:

- poznają zasady rekrutacji do poszczególnych szkół ponadpodstawowych
- uzasadniają potrzebę uczenia się przez całe życie, wskazują sposoby zdobywania wiedzy
- określają strukturę systemu edukacji oraz możliwości edukacji
- określają, kim chcieliby zostać, opowiadają o swoich planach edukacyjno-zawodowych
- identyfikują osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej
- nabywają kompetencje niezbędne do rozpoznawania własnych predyspozycji zawodowych,
- potrafią dokonać samooceny, określając swoje mocne strony i zainteresowania, a także uzdolnienia i kompetencje
- poznają czym jest rynek pracy i świat zawodów, wymieniają różne grupy zawodów i podają czynniki wpływające na wybory zawodowe
- uzasadniają potrzebę uczenia się przez całe życie, wskazują sposoby zdobywania wiedzy.

5. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole

W szkole podstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, wychowawcy świetlicy, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, nauczyciel doradztwa zawodowego) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

Przewidziane w WSDZ działania związane z doradztwem zawodowym są powiązane z treściami kształcenia ogólnego, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym czego się uczą, a dalszą edukacją i karierą zawodową.

Nauczyciel doradztwa zawodowego:

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII
- opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologiem lub pedagogiem, programu realizacji doradztwa zawodowego uwzględniającego wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz koordynacja jego realizacji;
- wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologa lub pedagoga, w zakresie realizacji działań określonych w programie realizacji doradztwa zawodowego uwzględniającego wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego;
- udziela uczniom pomocy w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową, a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami, nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach;
- bierze udział w planowaniu działań szkoły w zakresie doradztwa zawodowego, aktualizuje informacje związane z doradztwem zawodowym, dokonuje wraz z innymi nauczycielami bieżącego monitorowania realizacji WSDZ.

Wychowawcy:

- określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień wychowanków;
- realizowanie tematów związanych z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- współpraca z rodzicami w zakresie planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- pełnienie funkcji informacyjno-doradczej dla rodziców;
- kierowanie uczniów do specjalistów, którzy mogą udzielić wsparcia wychowankowi w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej;
- współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi specjalistami w zakresie realizacji

działań związanych z doradztwem zawodowym;

- organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów w ramach lekcji wychowawczych;
- wspieranie uczniów w procesie decyzyjnym w zakresie wyboru szkoły ponadpodstawowej;
- pogłębianie kompetencji interpersonalnych uczniów, prowadzenie ćwiczeń integrujących grupę, rozwijających samoocenę, itp.

Nauczyciele edukacji ogólnokształcących

- określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- eksponowanie w trakcie bieżącej pracy związków realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpraca z wychowawcą oddziału w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej lub doradztwa zawodowego;
- współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi specjalistami zatrudnionymi w szkole w zakresie realizacji programu orientacji zawodowej lub doradztwa zawodowego;
- prowadzenie kółek zainteresowań, zajęć dodatkowych;

Nauczyciele zajęć komputerowych: prowadzą naukę poszukiwania, selekcionowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np. dotyczących oferty edukacyjnej szkół średnich i lokalnego rynku pracy i rynku edukacyjnego, pomagają uczniom klas ósmych w logowaniu się do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji szkół, wyjaśniają organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczą komunikowania się z pomocą komputera i technologii informacyjnych. Prezentują sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym. Wdrażają do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazują sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.

Nauczyciele języka polskiego: omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji). Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne. Wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w autoprezentacji.

Nauczyciele matematyki: uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach. Kształtują umiejętność posługiwania się procentami, zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości. Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.

Nauczyciele języków obcych: zapoznają z zasobem języka dotyczącym nauki i pracy oraz cech charakteru i umiejętności. Prezentują uczniom treści o zawodach w języku obcym. Uczą tworzenia kilkudzaniowych wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie). Zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.

Nauczyciele przedmiotów przyrodniczych: zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii, ochrony zdrowia, astronomii. Omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej.

Nauczyciele historii i WOS-u: informują o siedzibie władz lokalnych uczniów oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania. Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa. Charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka. Zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie. Omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie). Zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej. Uczą tworzenia drzewa genealogicznego. Omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś. Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego.

Nauczyciele wychowania fizycznego omawiając trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.

Nauczyciele wychowania do życia w rodzinie prowadzą lekcje na temat ról społecznych i modeli życia. Zapoznają ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Kształtują u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.

Nauczyciel muzyki zapoznaje uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazuje wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczy gry na instrumentach.

Nauczyciel plastyki zapoznaje z zawodami z dziedziny kultury. Uczy korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.

Nauczyciel techniki opisuje funkcje urządzeń technicznych, omawia kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania. Uczy posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej. Zapoznaje z zawodami z dziedziny techniki.

Ponadto nauczyciele prowadzą zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań umożliwiające uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności.

Nauczyciele świetlicy

- włączanie w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- organizowanie w sali kąpoków zawodoznawczych;
- rozpoznawanie i wspieranie w rozwoju zdolności i uzdolnień uczniów;
- wskazywanie uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielanie uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Pedagog, psycholog i pedagog specjalny, a także specjaliści zatrudnieni w szkole

- określanie mocnych stron p, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- włączanie treści z zakresu orientacji zawodowej w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpraca z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączanie się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel-bibliotekarz

- współpraca z doradcą zawodowym oraz z wychowawcami, nauczycielami, psychologiem, pedagogami szkolnymi i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowywanie, aktualizowanie i udostępnianie zasobów dotyczących doradztwa zawodowego;
- włączanie się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne aktywności i wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Pielęgniarka szkolna

- współpraca z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udzielanie informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizacja dla uczniów spotkań dotyczących dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

Część II

1. Działania związane z realizacją doradztwa zawodowego

Lp.	Działania	Tematyka	Metody i formy realizacji	Termin	Osoby odpowiedzialne
1.	Współpraca z Radą Pedagogiczną	Zebranie działań związanych z realizacją doradztwa zawodowego na rok szkolny 2024/2025	rozmowy z nauczycielami, kontakt za pośrednictwem dziennika librus	do 10 września 2024r.	nauczyciel doradztwa zaw.
		Opracowanie programu realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2024/2025	dokument	do 13 września 2024r.	nauczyciel doradztwa zawodowego
		Zapoznanie Rady Pedagogicznej z programem realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2024/2025	przesłanie dokumentu do nauczycieli za pośrednictwem dziennika librus, prezentacja na radzie pedagogicznej	13 września 2024r.	dyrektor szkoły nauczyciel doradztwa zaw.
		Uaktualnienie WSDZ	dokument	do 30 września 2024r.	nauczyciel doradztwa zaw.
		Szkolenia z zakresu doradztwa zawodowego	szkolenia	cały rok szkolny 2024/2025	nauczyciel doradztwa zaw.
		Inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy, pracodawcami	spotkania, wycieczki	cały rok szkolny 2024/2025	nauczyciele przedmiotów, wychowawcy
		Współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę w działaniach realizacji doradztwa zawodowego	spotkania, wycieczki	cały rok szkolny 2024/2025	dyrekcja, pedagog, pedagog specjalny nauczyciele przedmiotów, wychowawcy
		Aktualizacja w bibliotece szkolnej półki doradczej z informatorami, folderami, ulotkami szkół ponadpodstawowych	gromadzenie i udostępnianie materiałów	cały rok szkolny 2024/2025	bibliotekarz,
		Śledzenie zmian dotyczących doradztwa edukacyjno-zawodowego	rozporządzenia,	cały rok szkolny 2024/2025	dyrekcja, nauczyciel

		Realizacja zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasie VII i VIII	prezentacje, rozmowy, dyskusje, burza mózgów, filmy, spotkania.	cały rok szkolny 2024/2025	doradztwa zaw. nauczyciele przedmiotów
		Realizacja tematyki z zakresu doradztwa zawodowego w ramach lekcji wychowawczych	zajęcia grupowe, warsztaty	cały rok szkolny 2024/2025	nauczyciel doradztwa zaw.
		Wycieczki edukacyjne realizujące między innymi treści programowe z doradztwa zawodowego	wyjazdy, wycieczki	cały rok szkolny 2024/2025	wychowawcy klas I-VIII, wychowawcy oddziałów przedszkolnych
		Wyjścia w ramach Dni Otwartych w szkołach ponadpodstawowych.	spotkania w szkołach	II semestr 2024/2025r.	wychowawcy, nauczyciele
		Sprawozdanie z realizacji programu.	sprawozdania w formie tabeli	czerwiec 2025r.	wszyscy nauczyciele
		Organizacja spotkania rozwijającego kompetencje rodziców uczniów klas VIII – Wsparcie dziecka w stresie przed egzaminacyjnym.	wykład, dyskusja	I semestr 2024/2025r.	pedagog
		Prowadzenie rozmów z wychowawcami i nauczycielami w celu rozpoznania indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów.	Spotkania, rozmowy	cały rok szkolny 2024/2025	Pedagog, psycholog, pedagog specjalny
		Udział w szkoleniach, warsztatach organizowanych przez osoby i instytucje edukacyjne.	Szkolenia, warsztaty	cały rok szkolny 2024/2025	dyrekcja, nauczyciele
		Wsparcie w opracowywaniu ocen wielospecjalistycznych i	Spotkania, rozmowy	cały rok szkolny 2024/2025	pedagog specjalny

2.	Współpraca z Rodzicami	indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych.			
		Zapoznanie rodziców z planem realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2023/2024	Spotkania z rodzicami	cały rok szkolny 2024/2025	wychowawcy
		Systematyczne przekazywanie wiedzy o dziecku, jego umiejętnościach, zainteresowaniach, możliwościach dalszej edukacji, predyspozycjach zawodowych.	rozmowy indywidualne,	cały rok szkolny 2024/2025	wychowawcy, pedagog, psycholog, nauczyciele, pedagog specjalny,
		Zapoznanie rodziców uczniów klas VIII z możliwościami wyboru szkoły ponadpodstawowej.	spotkania, rozmowy indywidualne, kontakt przez dziennik elektroniczny	cały rok szkolny 2024/2025	wychowawcy klas, nauczyciel doradztwa zawodowego.
		Procedura rekrutacyjna do szkół ponadpodstawowych	prezentacje, wykład, informatory, ulotki, kontakt przez dziennik elektroniczny	cały rok szkolny 2024/2025	nauczyciel doradztwa zaw., wychowawcy klas, informatyk
		Współpraca w celu diagnozy dysfunkcji i indywidualnych potrzeb uczniów. Współpraca w celu ustalenia form pomocy uczniom potrzebującym, pomoc w szkole i środowisku domowym.	spotkania, rozmowy indywidualne	cały rok szkolny 2024/2025	Pedagog, psycholog, pedagog specjalny
		Włączanie rodziców w szkolne działania związane z realizacją doradztwa zawodowego.	Spotkania w klasach, prezentacja swojego zawodu, wyjścia do miejsc pracy.	cały rok szkolny 2024/2025	Wychowawcy, nauczyciele

3.	Współpraca z uczniami	Realizacja treści doradztwa zawodowego na zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego.	lekcje przedmiotowe, zajęcia edukacyjne, godziny wychowawcze	cały rok szkolny 2024/2025	wszyscy nauczyciele
		Wycieczki - wyjścia klasowe związane z treściami z zakresu doradztwa zawodowego	wyjazdy, wyjścia	cały rok szkolny 2024/2025	wszyscy nauczyciele
		Realizacja zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasie VII i VIII	prezentacje, rozmowy, wykład, dyskusja, filmy, spotkania.	cały rok szkolny 2024/2025	nauczyciel doradztwa zawodowego
		Organizowanie, informowanie oraz zachęcanie do udziału w konkursach plastycznych, sportowych, muzycznych oraz przedmiotowych.	koła zainteresowań, zajęcia przygotowujące do konkursów.	cały rok szkolny 2024/2025	opiekunowie kół zainteresowań, nauczyciele przygotowujący uczniów do konkursów
		Organizowanie spotkań między innymi ze strażakiem, policjantem, lekarzem.	spotkania, rozmowy, wykład, prezentacja	cały rok szkolny 2024/2025	wychowawcy klas
		Spotkania z osobami, których hobby stało się zawodem (spotkania z podróżnikiem, koncerty muzyczne,	spotkania, koncert, prezentacja, rozmowa	cały rok szkolny 2024/2025	wychowawcy, nauczyciele
		Spotkania z rodzicami, którzy zapoznają uczniów ze swoim zawodem.	spotkanie, rozmowa, prezentacja	cały rok szkolny 2024/2025	wychowawcy klas
		Spotkanie i rozmowa z pielęgniarką szkolną na temat zdrowia a planowaniem dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej	prezentacje multimedialne	cały rok szkolny 2024/2025	pielęgniarka szkolna wychowawcy klas VII-VIII
		Wyjścia, wyjazdy klasowe – wizyty pozwalające poznać potencjalny zawód.	Wycieczki, wyjścia, wyjazdy	cały rok szkolny 2024/2025	wychowawcy klas, nauczyciele

	Promowanie idei wolontariatu.	spotkania kół wolontariatu, udział w akcjach charytatywnych	cały rok szkolny 2024/2025	nauczyciele, opiekunowie szkolnych kół wolontariatu
	Współpraca z Samorządem Uczniowskim.	aktywny udział w wydarzeniach szkolnych oraz lokalnych, charytatywnych	cały rok szkolny 2024/2025	nauczyciel - opiekun Samorządu Uczniowskiego
	Przedstawienie ofert edukacyjnych szkół ponadpodstawowych oraz zasad rekrutacji.	prezentacja stron internetowych szkół ponadpodstawowych, zapoznanie ze stroną rekrutacyjną	cały rok szkolny 2024/2025	wychowawcy, nauczyciel doradztwa zawodowego, informatyk
	Spotkania z absolwentami szkoły na zajęciach z doradztwa zawodowego	spotkanie, rozmowa, wywiad	cały rok szkolny 2024/2025	nauczyciel doradztwa zawodowego
	Prowadzenie spotkań indywidualnych, zajęć w klasach.	spotkania, rozmowy indywidualne, warsztaty	cały rok szkolny 2024/2025	pedagog, psycholog, pedagog specjalny
	Realizacja w klasach edukacji wczesnoszkolnej programu profilaktyczno-wychowawczego „Spójrz inaczej”	zabawy, drama, rozmowy, burza mózgów	cały rok szkolny 2024/2025	pedagog
	Gromadzenie, aktualizowanie, udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych	informatory, ulotki, poradniki	cały rok szkolny 2024/2025	bibliotekarz szkolny, szkolny doradca zawodowy

2. Podmioty z którymi szkoła współpracuje przy realizacji zadań:

Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Bilgoraju

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;

Szkoły ponadpodstawowe oraz uczelnie wyższe

- udzielanie informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji,
- prowadzenie wykładów i warsztatów, rozwijających zainteresowania uczniów;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym – szczególnie dla klas 7 i 8
- organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas 8.

Ochotniczy Hufiec Pracy w Bilgoraju

- udostępnianie informacji o organizacji praktycznej nauki zawodu w rzemiośle;
- udostępnianie informatorów
- gromadzenie i udostępnianie ofert pracy, także ofert pracy sezonowej i krótkoterminowej;
- diagnozowanie predyspozycji i zainteresowań zawodowych;

Powiatowy Urząd Pracy w Bilgoraju

- informowanie o zmianach i trendach na lokalnym i krajowym rynku pracy
- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- udostępnianie publikacji m.in. na temat sytuacji na rynku pracy

Inne osoby wspierające organizację szkolnego doradztwa zawodowego (np. pracownicy zakładów pracy, przedstawiciele zawodów, pracownicy organizacji pozarządowych, itd.), absolwenci szkoły, rodzice

- aranżowanie spotkań przedstawicieli firm z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych do firm i obserwacji zawodowych;
- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów na temat specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;
- pozyskanie informacji na temat ofert edukacyjno-zawodowych.

Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowywanie dokumentów wspierających pracę doradcy zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby);
- prowadzenie platformy z informacjami, zasobami z zakresu doradztwa zawodowego.

3. Ewaluacja programu:

Ewaluacja realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego będzie opierać się na stałym monitorowaniu i kontroli podjętych działań, co pozwoli zaobserwować dynamikę procesu i rodzące się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Powyższe pozwoli dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać nowe potrzeby i oczekiwania. Ewaluacji dokonują wszyscy nauczyciele.

Ewaluacja działań z doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII będzie opierać się na analizie ankiety, którą uczniowie uzupełnią po zakończeniu zajęć.

Ewaluacji dokonuje nauczyciel doradztwa zawodowego.

Ankieta dla uczniów klas VII-VIII

Drogi Uczniu!

Masz przed sobą anonimową ankietę, w której możesz się wypowiedzieć na temat zajęć doradztwa zawodowego. Twoje wypowiedzi pomogą mi w planowaniu dalszej pracy, a Tobie pozwolą poznać twoje mocne i słabe strony związane z uczestnictwem w lekcjach.

Przeczytaj uważnie poniższe stwierdzenia i zaznacz „TAK” albo „NIE”.

1.	Lubię zajęcia doradztwa zawodowego	TAK	NIE
2.	Zajęcia doradztwa zawodowego są dla mnie ciekawe	TAK	NIE
3.	Wszystkie zadania wykonuję zgodnie z poleceniami doradcy zawodowego	TAK	NIE
4.	Zajęcia doradztwa zawodowego są dla mnie nudne	TAK	NIE
5.	Poznając zagadnienia związane z doradztwem zawodowym, mam świadomość, że są to bardzo potrzebne informacje	TAK	NIE
6.	Tempo prowadzenia zajęć jest dla mnie odpowiednie	TAK	NIE
7.	Zajęcia są prowadzone w sposób ciekawy i atrakcyjny	TAK	NIE
8.	Odczuwam satysfakcję, gdy aktywnie uczestniczę w lekcji	TAK	NIE

Dziękuję za udział w ankiecie!